

Lausunto

15.09.2021

Asia: VN/882/2018

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

MTK-Etelä-Pohjanmaa

Lausunto

15.09.2021

Asia: VN/882/2018

MTK-Etelä-Pohjanmaa ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että lunastuslain uudistaminen on tarpeen. Uudistusta tarvitaan erityisesti sen vuoksi, että turvattaisiin tasapaino yksityisen omaisuuden suojan, oikeudenmukaisen korvaustason, yhteiskunnan yleisen edun ja kolmansien tahojen ansaintatarkoitusten välillä. Tällä hetkellä maanomistajan omaisuuden suoja ja korvaustasot ovat merkittävästi heikentyneet. Olennaista on, että monet toimijat, esimerkiksi tuulivoimayhtiöt ja myös kuntien yms. toimijat voivat lunastaa maata mitättömällä korvauksilla omaan tuottavaan liiketoimintaansa. Tämä heikentää merkittävästi maanomistajien omaisuuden suojaa ja aiheuttaa tyytymättömyyttä nykyiseen tilanteeseen.

Viime vuosina erilaiset rajoitukset ovat kaventaneet merkittävästi maanomistajien oikeuksia oman maan käyttöön. Rajoituksia on tullut lisää lainsäädännöllä ja myös kaavoituksella. Myös erilaiset ympäristömerkinnät ja -inventoinnit yms. aiheuttavat käytännössä erittäin merkittäviä rajoitteita maaomistajille. Lisäksi käynnissä oleva luonnonsuojelulain uudistus uhkaa entisestään lisätä käyttörajoituksia. Vastaavaa on odotettavissa myös tulevilla ilmastolainsäädännön muutoksissa.

Erittäin valitettavaa on, että aikaisemmin tärkeänä pidetty yleisen tarpeen tulkinta on käytännössä laajentunut siihen, että maata voidaan lunastaa pienillä korvauksilla ansaintatarkoituksiin. Tästä räikein esimerkki on sähkön siirtolinjojen pakkolunastaminen. Käytännössä voi syntyä tilanteita, joissa useat eri sähkönsiirtoyhtiöt lunastavat linja-alueita vierekkäin omia ansaintatarkoituksiaan varten.

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että lunastuslain uudistuksessa esitetty korotus lunastuskorvaukselle on täysin riittämätön. Korvaustasot ovat jo lähtökohtaisesti nykytilanteessa liian alhaiset, jolloin esitetty 15 prosentin korotus ei korjaa nykyisiä epäkohtia. MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että korotuksen tulee olla vähintään 25 %, mutta että korotuksella olisi todellista merkitystä, korotuksen tulisi olla 100 %.

Suuri epäkohta tällä hetkellä on tuulivoimahankkeiden siirtolinjojen alle jäävät maa-alueet. Tuulivoimapuistojen tuulimyllyjen alle jäävästä maasta ja korvauksesta voi neuvotella sopimuksen tuulivoimayhtiön kanssa, mutta merkittävästi suurempi haitta aiheutuu linjoista, joilla sähkö siirretään puistoista käyttäjille. Nykyiset lunastuksiin perustuvat linjakorvaukset ovat täysin riittämättömiä. Tämän vuoksi lakia tulee muuttaa siten, että maanomistajalle maksetaan korvauksia vuokrana vuosittain tai jollain muulla määrävälillä. Tämä on myös tasapuolisuuskysymys, koska tuulivoimalan maasta maanomistaja saa vuokraa, mutta linjan alle jäävästä maasta maanomistaja saa vain merkityksettömän kertakorvauksen, vaikka haitta on ikuinen.

Luonnoksessa perusteltu uudistus on asunto- ja elinkeinotakuun lisääminen lunastustoimituksiin. Tässä tulee ottaa huomioon kaikki aiheutuvat kustannukset, jotta takuu toteutuu oikein ja oikeilla perusteilla.

MTK-Etelä-Pohjanmaa katsoo, että arvonleikkaussäännöksestä tulee luopua, koska se ei ole maanomistajan edun mukainen eikä siten oikeudenmukainen säännös.

MTK-Etelä-Pohjanmaa

Yrjö Ojaniemi

Toiminnanjohtaja

Yksittäisille lausunnonantajille suunnatut kysymykset

Kysymys työ- ja elinkeinoministeriölle, ympäristöministeriölle, liikenne- ja viestintäministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle sekä puolustusministeriölle:

Hallituksen esityksen luvussa 2.1.3. olevaan luetteloon sisältyy hallinnonalaanne kuuluvia säädöksiä, joiden nojalla voidaan myöntää lupa lunastaa toiselle kuuluva alue, perustaa alueeseen käyttöoikeus tai rajoittaa omistajan käyttövaltaa alueeseen. Näistä aiheutuvien korvauskysymysten käsittelemiseen sovelletaan lunastuslain säännöksiä. Ottaen huomioon lunastuslain korvausperusteisiin esitetyt muutokset, pidätkö lakien keskinäistä suhdetta toimivana vai tulisiko lakien välinen suhde järjestää nykyisestä poikkeavalla tavalla?

-

Kysymys Energiateollisuus ry:lle:

Hallituksen esityksen luvussa 4.2.2 on arvioitu lunastuslain korvausperusteiden tarkistamisesta aiheutuvia muutoksia voimansiirtohankkeiden edellyttämien alueiden lunastuskustannuksiin. Pidätkö mahdollisena, että lunastuslain korvausperusteiden muutokset vaikuttaisivat vapaaehtoisin kaupun hankittavien alueiden kauppahintoihin? Jos pidätte tätä mahdollisena, osaatteko arvioida eri verkonhaltijoiden vapaaehtoisin kaupun hankittavista alueista ja oikeuksista maksamien kauppahintojen ja korvausten kokonaismäärää?

-

Kysymys Suomen Turvetuottajat ry:lle

Hallituksen esitykseen sisältyy lakiehdotus turvesuon pakkolunastuksesta annetun lain 1 ja 2 §:n kumoamisesta. Oikeusministeriön käsityksen mukaan turvesuon pakkolunastuksesta annetun lain nojalla ei ole viimeisen 30 vuoden aikana myönnetty lupaa ottaa turvetta toisen alueelta. Pidätkö mahdollisena, että mainitun lain nojalla myönnettyjä lupia olisi edelleen voimassa?

-

Ojaniemi Yrjö

Maataloustuottajain Etelä-Pohjanmaan Liitto MTK-Etelä-Pohjanmaa ry